

Signalizačná správa ÚKSÚP

Pri jarných prácach možno nájsť veľa prezimujúcich štádií škodcov ovocných druhov, ktoré možno riešiť aj mechanickými opatreniami s účinkom na celú nadchádzajúcu vegetáciu. Pri neskoršom reze **ríbezlí** sa niekedy vyskytnú zdurené púčiky dosahujúce veľkosť až 2 cm. Tieto buď veľmi slabo alebo vôbec nepučia a zasychajú. Je to spôsobené činnosťou dospelcov **roztoča ríbezl'ového**, ktorí prezimovali vo vnútri púčikov. Taktiež sa môže stať, že časti konárikov alebo celé výhonky nepučia. Tieto sú zasa poškodené **podobníkom tipul'ovitým**. Je to motýľ, ktorý kladie svoje vajíčka na púčiky ríbezlí a egrešov. Kladenie trvá pomerne dlhý čas začiatkom leta. Poškodenie je viditeľné už počas zberu po nakladení vajíčok, kedy výhonky aj s úrodou náhle vädnú a odumierajú. Vyliahnuté húsenice sa vžierajú cez púčik do drene konárikov a robia v nich dlhé chodbičky s čiernymi stenami. Húsenice sú belavej farby dlhé asi 25 mm. Vývin ukončujú na jar nasledujúceho roka, kedy sa v máji zakukľujú, v čom sa im dá zabrániť práve mechanicky likvidáciou výhonkov.

Ďalšími škodcami drobného ovocia sú **hrčiarka ostružinová** a **byľomor ostružinový**. Dospelé jedince oboch druhov sa objavujú koncom jari. Samičky kladú na výhonky malín a ostružín vajíčka, z ktorých vyliahnuté húsenice sa vžierajú dovnútra letorastov. Svojou činnosťou vyvolávajú tvorbu zdurenín alebo hálok, ktoré môžu byť až 10 cm veľké. Najľahšie ich nájdeme na jar, pričom sa v ich komôrkach nachádza väčší počet lariev, ktoré v nich prezimovali. Väčšinou sa vyskytujú v zanedbaných neošetrovaných porastoch alebo na oslabených rastlinách.

Pri uvedených škodcoch je najlepšou ochranou **mechanické odrezanie a likvidácia napadnutých výhonkov**. Je to lacný a šetrný spôsob, ktorý úplne postačuje na ich obmedzenie. Pritom pre drobné ovocie všeobecne platí, že jednoročné drevo sa neoplatí rezať, pretože na ňom sa tvorí úroda, ale odrezávajú sa iba niektoré konce výhonkov, najmä tie, na ktorých sú viditeľné rôzne deformácie spôsobené práve menovanými alebo aj inými škodcami (napr. voškami).

Fúzavka cesnaková napáda hlavne **ozimný cesnak**, výnimočne aj skoré výsadby jarného cesnaku. Ojedinele sa môže vyskytnúť aj v prezimovanom póre alebo cibuli. Rastliny napadnuté fúzavkou zaostávajú v raste, žltnú, ich listy sa deformujú, pričom najmladší list obyčajne odumiera. Poškodené rastliny môžu byť napadnuté neskôr saprofytickými mikroorganizmami, následkom čoho môžu podľahnúť hnilobe.

Mucha prezimuje v štádiu imága v rôznych úkrytoch. **Dospelce začínajú lietať v priaznivých podmienkach často už vo februári**. Kladú jednotlivé vajíčka na prebúdajúce sa rastliny ozimného cesnaku. Kladenie prebieha najintenzívnejšie pri teplotách nad 10°C. Pri teplotách okolo 7°C sa asi o 2 týždne liahnu larvy a zavrtávajú sa medzi listy cesnaku, kde prebieha celý ich vývin trvajúci podľa teploty 25 až 40 dní. Dospelé larvy opúšťajú poškodené rastliny a zakuklia sa plytko v pôde. Asi o mesiac sa liahnu imága, ktoré prezimujú. Fúzavka má do roka iba jednu generáciu.

Na Slovensku je tento škodca rozšírený najmä na juhozápade a východe, kde môže za priaznivých podmienok lokálne spôsobiť významnejšie škody. **Chemická ochrana je potrebná iba v miestach pravidelných silných výskytov**. Spočíva v ošetrovaní ozimného cesnaku už po prvom jarnom oteplení nad 10°C. Povolené sú prípravky Karate Zeon 5 CS (aj v malospotrebiteľskom balení – MB), Ninja Zeon 5 CS, Vaztak Pro a Lambdol a iba v MB balení Samuraj. Postrek sa odporúča o 12-14 dní zopakovať. Vzhľadom na to, že prvé oteplenie nad 10°C už bolo dávnejšie a niektorí pestovatelia ošetrovanie zrejme vykonali, opakovanie postreku je v takomto prípade potrebné.

Z ovocných stromov sa najskôr ošetrojú broskyne, ktoré napáda veľmi nebezpečná choroba – **kučeravosť broskyňových listov**. V súčasnom suchom počasí nemá priaznivé podmienky na šírenie. Je pravdou, že preventívna ochrana sa vykonáva každoročne, ale odporúčame počkať približne týždeň vzhľadom na pokles teplôt pod bod mrazu v tomto týždni.